

2000.09.04.

A pártok célja

Az új generációról folyó vitában Kovács Adrián meghatározta a politikai pártok célját. Ez „a hatalom megszerzése és megtartása.” Olvasom logikus és koherens okfejtését, mely arra fut ki, hogy azokat a politikusokat illeti meg a vezető szerep („bármely pártból kerülnek is ki” – írja), akik a leghatékonyabb médiaszereplésre képesek. Ő generációról beszél, de én ezt mellékesnek tartom. Ha pusztán a hatalom megszerzése és megtartása a politikai pártok célja, akkor valóban a leghatékonyabb médiaszereplés a politikai tehetség fokmérője, és ez esetben a nemzedéki hovatartozás csak életrajzi adalék.

A huszadik században az ideológiák túltengése és főként rosszhiszemű használatuk általános kiábrándulásra vezetett. A faji, nemzeti és világmegváltással kecsegtető eszmerendszerek összeomlottak, tetemek megszámlálhatatlan sokasága rohad a romjaik alatt. A többi világmagyarázatra vállalkozó nagy ideológia is elvesztette makulátlanágát, szemforgatónak bizonyult, vagy használhatatlanul ódivatúnak, önzőnek, részvétlennek. Főpapok talpig fehérben az abortusz ellen prédikálnak a harmadik világ éhenhalóinak. A Világbank és a Nemzetközi Valutaalap tisztségviselői ugyanezek sorsát a globális fejlődés termelési költségei között könyvelik el. Elmenk szégyenkezve bár, de már rég nem az Abszolút Jónak, hanem a Legkisebb Rossznak vagy szerencsés esetben az erkölcsileg vállalható kompromisszumoknak a lehetőségeit kutatja.

Kovács Adrián az ideológiák válságából érdektelenségükre következtet. A pártok célja nem valamilyen világnézet, világkép, program megvalósítása és nem valamilyen közösség életfeltételeinek javítása, hanem a hatalom megszerzése és megtartása. Jó politikusok azok, aki ennek érdekében a legsikeresebben használják ki a média nyújtotta lehetőségeket, „bármely pártból kerülnek is ki”. Bármely pártból! Csak nem a politológus pártatlanságát hivatott bizonyítani ez a „bármely pártból”? De hiszen itt és ma ennek az elméletnek a spongyája elsősorban a Fideszt próbálja tisztára mosni! Egy párt, az organikus fejlődés lehetőségét is kizárva, villámgyorsan világnézetet változtatott az ország egyre kevésbé ámuló szeme előtt. Minthogy azonban Kovács Adrián értékrendjében a világnézet semmilyen szerepet nem játszik, az elvtelenség megdicsőül, hiszen egy teljes politikusi garnitúra összehangolt pálfordulása médiaszempontról használhatónak bizonyult, és a hatalom megszerzésére vezetett. Még az sem számíthat zavaró tényezőnek, hogy a szerző ily módon a Fidesz jelenlegi világnézetét ugyanolyan tetszőlegesnek nyilvánítja, mint a korábbi, hiszen felfogása szerint a politikusi rátermettség egyetlen fokmérője a közvetlen siker. Aki a leghatékonyabb médiaszereplésre képes, az ezzel az egy érdemével rászolgál a hatalomra. A kamera vagy a mikrofon elé lépve éppolyan gondosan és a divat követelményeinek megfelelően kell megválasztania a világnézetét, mint nyakkendőjét. Politikusi érdemét nem csökkenti, sőt még növeli is, ha minden szava hazugság, feltéve hogy a választók hisznek neki, vagy ha imponál nekik a hazudozás mögül rájuk vicsorgó célratörés.

A harmincas évek Németországában a senkivel össze nem hasonlítható Hitler médiaszereplése volt a leghatásosabb. Hatalomra is került, ráadásul nagyjából szabad választásokon. Ez Kovács Adrián elméletét igazolja. Ha mindegy, mely

pártból kerül ki a médiaszereplő, akkor azt miért ne hívhatnák akár Hitlernek is? És ha a siker indokolja a hatalomváltást, mint Kovács Adrián írja, akkor Hitler hatalomátvétele is indokolt volt. Ez annyiban kétségkívül igaz, hogy indokolt mindaz, aminek oka van. De Kovács Adrián pátoztalan cikkéből kihallatszik – persze nem Hitler, hanem általában a siker vonatkozásában – a helyeslés félreérthetetlen pátozsa. Nemcsak mindig indokolt, hanem mindig öröndetes is, ha az kerül hatalomra, akinek sikere van. Csakhogy nem minden siker sikeres. Hitler sikerről sikerre menetelt a totális katasztrófába. II. Rákóczi Ferenc vagy Bibó István totális veresége a későbbiekben gyümölcsözőnek bizonyult, mert eszményeik és erkölcsi tartásuk – tehát azok a tulajdonságaik, amelyeknek Kovács Adrián nem tulajdonít politikai jelentőséget – tartósan befolyásolták és befolyásolják az ország politikai eszmélkedését.

Szerintem a politikai pártok célja csak az lehet, hogy országukban a lehetőségek szírtjei közt navigálva megvalósítsák eszményeik és elképzeléseik közül azokat, amelyek az adott körülmények között megvalósíthatók. Hatalomra is ezért kell törekedniük. A siker és a kudarc a politika terepén – mint minden szellemi erőfeszítést igénylő pályán – olykor igen hamar, máskor csak hosszabb távon tárja fel igazi valóját. Aki más elveket valósít meg, mint amelyek képviseletére politikusként vállalkozott, az a látszat ellenére kudarcos ember. Ha a hatalmat elvek nélkül kívánja, olyan nőcsábászra emlékeztet, aki Aphrodité híján beéri egy nőstény gorillával is.

Eörsi István

A vitában eddig megjelent cikkek:

Kéri László: Új generáció (júl. 31.)

Vágvölgyi B. András: Generációsdi (aug. 1.)

Debreczeni József: Generációs feszültség (aug. 2.)

Dobrovits Mihály: Koravénség és hamis realizmus (aug. 7.)

Galló Béla: Fiatal, idegesítően demokrata, elszánt színész (aug. 8.)

Vásárhelyi Mária: A legendáktól a valóságig (aug. 9.)

Tamás Pál: A nemzedéki retorikáról (aug. 17.)

Zimányi Tibor: Egy elveszett és egy befutott nemzedék (aug. 21.)

Péczi Zsuzsanna: Kikérem – nekik (aug. 22.)

Kovács Adrián: A választott jövő múltja és jelene (aug. 30.)

Az eddig megjelent írásokat olvashatja az MH on-line kiadásában is (www.magyarhirnap.hu).